

Gunnar Raade – Mineralog en verneverdig geologvariant

«Dette kan faktisk være et nytt mineral fra Hørtekollen»

Ser du, Skaperen, - Gud i dine mikroskop, goniometer, røntgenapparater?

Så filosofisk ser jeg ikke på mineralogien, men mineralene er grunnlaget for vår teknologi og sivilisasjon. Dessuten substratet som planter, ja derfor alt, lever av. Jo, de naturlige mineralene, det er omtrent 3500 av dem, er sentrale, det er sikkert. Men, det er klart, - jeg kan heller ikke unngå, fra tid til annen, å tenke i retning av skapelse og skaperverk når jeg betrakter disse grunnleggende tingene. Orden, struktur, - men det hele tenderer likevel mot kaos.

Så langt, og ikke lenger kom vi på den humanistisk - teologiske veien med vår jubilant, det får holde i denne omgang, det er en åpning, men den varianten får vi ta en annen gang? Ved å følge spalteflaten som

synes å være 90 grader på c-aksen kommer vi til følgende:

Men konservator, geologi, også endatil mineralogi. Hvorfor det da?

Jeg vokste opp på Kampen.

Det holder ikke, jeg kjenner mange fra Kampen, de er ikke i nærheten av faget, men det er riktig at bydelen ligger rett oppi bakken her, - snekkere, lærere, en del boms og noen feiladresserte postmodernistiske kunstnere, det er greit, - men mineralogingen, dette må vi ha en bedre forklaring på!

Jeg var vel som de fleste guttunger, fartet rundt i skrentene som Kampen ligger på, men jeg fattet nok litt mer interesse for "gullet" i fjellet. Når vi fikk konstatert svellelvis på museet så fortok ikke interessen

Redaksjonell samtale

Jubilanten sentralt plassert mellom NAGS-formann Hans Vidar Ellingsen og leder i Geologisk Museums Venner Lars Olav Kvamsdal

seg, tvert imot det vakte nysgjerrighet. Hva var det disse steinene besto av? Slik ble jeg penset inn på kjemien, det passet fint for slik fikk jeg brukt de nye kunnskapene jeg etterhvert fikk på realskole og gymnas. Jo, jeg hadde virkelig en kjemisk raptus. Laboratorium i kjelleren, og alle lommepengene gikk med til pro analysii reagenser og kjemiske stoffer. Egen journal ble ført.

Loggbok, journal?

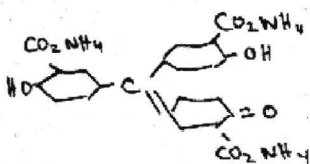
Javisst, det hører med! (og så spretter prakteleven, (rektors = redaktørens anm.,) opp og går med sikre skritt mot en av de mange bokhyllene som rammer inn konservatorkontoret for å sørge for dokumentasjon for denne påstanden som innebærer solid sprengning av pensum. Sikker hånd

inn i hylla, og på vårt bord blir lagt ett stykk, av flere, journal. Denne intervjueren ser straks at dette er utenompensumsaker, det er imidlertid ikke så imponerende i seg selv, (bråmodne elevarbeider har vi sett før.) Men, den unge Raades kommentarer ved avslutningen av vellykkede og interessante forsøk kan gi forklaringen på hvorfor det ble en dyktig mineralog av kampegutten. For i disse journalene finnes mye begeistring, forskerglede og fryd: Flott !! OK. Suverent!!! Helt suverent forsøk!!! Eller denne om syntese av noen substanser med lange navn og indekser både oppe og nede, et forsøk som pågikk over tre dager for 30 år siden. Suverent forsøk!!!!!! Glimrende!!! Flott!! Ta med denne også fra 5-

Redaksjonell samtale

(se 23-10-64, III) . Negativt.

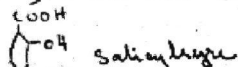
28-10-64 Synthese av aurintricarboxyl-syre
ammoniumsalt (Aluminon).

Se Welcher II/94.

44 ml svovelsyre, kons. (1.84) mas i et 250-ml begerglass - hittede i ...

Forsøket ble påbegynt
28-10, fortsatt 29-10
og avsluttet 30-10.

HCHO formidelsyl

Fra journalen

9-64; Til slutt nydelige, sitrongule krystallhoper på bunnen av karet. }

Så du er vel ikke lett å lure med kunstige "nye" mineraler?

Nei, det tror jeg ikke, meg bekjent har ingen forsøkt heller. Men det har hendt at noen har levert inn kjemisk behandlede stoffer, for eksempel etter fjerning av rust med oxalsyre. Dette har skapt litt hodebry fra tid til annen. Så jeg ber om at vi blir gjort oppmerksom på slikt.

Har du beholdt begeistringen og den naturvitenskapelige forskergleden fra dine første skritt inn i mineralogien, - trives du i jobben som konservator her ved MGM?

Ja, og de som har sett meg i felt eller i sving med analyser vil sikkert kunne bekrefte at jeg synes mineralogi er utfordrende, spennende og morsomt. Når det gjelder jobben her ved museet så er bildet adskillig mer nyansert for å si det forsiktig. Som ansvarlig for mineralogisamlingene her ved museet så er det klart det er mye jeg gjerne skulle vært foruten, de lokale krigene, pengeknipa, intrigene, alt for lite personale, plassmangelen, neglisjeringen av faget for å ha nevnt noe.

Du trives kanskje med slikt, siden du fortsatt er her, 13 år er det vel nå etterhvert?

På ingen måte, men det negative kommer stundom i bakgrunnen, så innstilling og humør svinger. Det er en fin opplevelse i seg selv å få være med på å forvalte en av verdens fineste mineralsamlinger, holde den vedlike, utvide og fornye den. Men mye mer skulle vært gjort!

Er det norske mineralogiske miljøet for tynt?

Tynt! Det er bare fornavnet, spinkelt passer kanskje bedre. Vi hadde engang, og det er ikke så forferdelig lenge siden, - bredde og absolutt internasjonal anerkjennelse. Vi hadde tyngde og spennvidde i faget, - det er blitt kuttet ned på undervisningen, men hva som er årsak og hva som er virkning er vanskelig å si, men det er åpenbart at oljen har hatt sitt å bety. Det er antagelig tilfeldig at de to professoratene vi hadde i mineralogi gled over til petrologer. Men slikt vil imidlertid uvegerlig få innflytelse på vektlegging av ulike fagfelt. Folk flest, - også akademikere utdanner seg tross alt for å få en jobb,- betalt arbeid. Jeg anklager egentlig ingen i denne sammenhengen, men Norge, denne steinrøysa og dermed mineralogisk skattkammer, må som nasjon passe på at vi ikke havner helt på sidelinja i mineralogisk sammenheng.

Redaksjonell samtale

Gunnar Raade ved sitt skrivebord

Men kan ikke du ta vare på det som medlem av den internasjonale kommisjonen for nye mineraler?

Jo, - det kan jeg, og det vil jeg, - arbeidet mitt i kommisjonen er noe av det hyggeligste jeg gjør. For meg er møtene og ikke minst det faglige og sosiale samværet med kolleger absolutte høydepunkt i livet. Jeg føler det som en udelt ære og glede å delta i arbeidet. Men det er et arbeid, et tidkrevende sådant, vi godkjenner nærmere 100 og underkjenner noen få mineraler pr. år, slikt tar tid, - kommisjonen skal ha sine rapporter og utredninger i rett tid, er man med så er det prioritert arbeid, den saken er klar. I vinter ble jeg forespurt om jeg ville ha en mer sentral plass i IMA-kommisjonen, det syntes jeg var stas, og det var jeg selvsagt villig til i utgangspunktet, imidlertid var ikke universitetet i stand til å gi meg den tidsressursen som var nødvendig for å ivareta et slikt verv på en skikkelig måte. Jeg måtte derfor takke nei til dette ærefulle tilbudet til norsk geologi, - trist. Det hadde dessuten vært skritt på veien til opprustning av mineralogien, en delmål-

oppfyllelse for Norges allmennvitenskapelige forskningsråd som i sin langtidsplan for geofagene skriver: "Forskning innen mineralogi har gjennomgått en beklagelig nedtrapping i Norge."

Men jeg fortsetter selvsagt i CNMMN. Amatørene?

Ja, det ser ut til at tyngdepunktet i faget kanskje forflytter seg dit. For folk som er plaget av akademisk snobberi kan det kanskje se ut som om dette er lite flatterende for faget, men fra mitt ståsted ser jeg klart at museet, gjennom NAGS-miljøet og særlig gjennom Geologisk museums venner og Steinklubben i Oslo, har fått kontakt med mange personer som jeg etterhvert vil kalle gode medarbeidere. Kunnskaper og innsikt i mineralogien finnes i stort monn hos mange avanserte amatører. Ikke minst setter jeg pris på at museet på denne måten har fått god tilgang på nye objekter til utstilling og forskning. Ikke vet jeg hvordan vi skulle ha skaffet oss slikt gjennom andre kanaler. Ressurser til innsamling av slikt materiale har iverthvertfall ikke vi her. Så jeg vil gjerne få benytte anledningen til å

Redaksjonell samtale

rette en takk til dem blant de 2500 organiserte amatørgeologene som tenker på oss når de finner en godstuff.

Har så amanuensen - konservatoren noen gode råd til oss amatører?

Ja! Den som har et fag som hobby bør vi vite man gjør. Jeg har intet imot at amatører selger en stoff fra tid til annen, men blir det slik at hovedmotivet med mineral-samling er å tjene penger så bør man innse at man er mineralhandler, - erkjenne det og forholde seg deretter. Intet galt i det, men man bør være ærlig overfor seg selv og andre. Ingen er tjent med at denne gråsonen vokser. For å ta et eksempel fra ifjor, amatører lusker ikke rundt i fjellet med dynamitt i sekken.

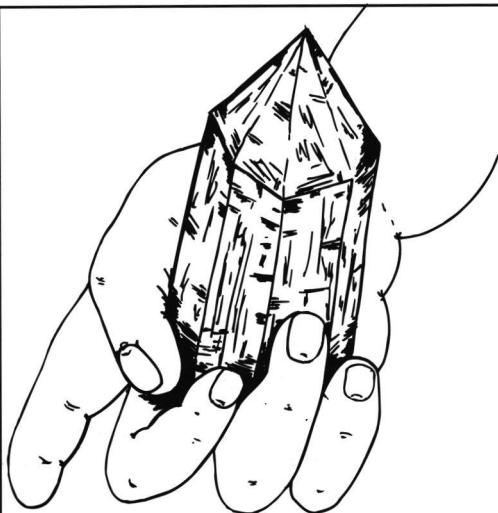
En viktig ting; har du en samling, hold orden i notatene og merkingen slik at andre kan finne fram i samlingen, ingen

lever evig. Videre vil jeg si at det er ikke flaut for selv en dyktig amatør å ikke kunne klare å bestemme et mineral, det kan være at det må en avansert profesjonell til for å klare en slik jobb. Mange nye mineraler for Norden og for verden er det amatører som har skaffet til veie, - står du fast med en stoff som du ikke finner ut av så legg den ikke bort for nærmere granskning til når du "måtte få tid". Sørg for at fagfolk får ta hånd om stoffen, det kan jo være at du har noe av stor **vitenskapelig** verdi mellom hendene! Et nytt mineral?

STEIN takker for samtalen og vil gjerne gratulere vår fremste mineralog med 50-årsdagen 6. mai!

Takk for det, - ja, årmillionene går, og selv takk!

ghw

KRYSTALLER OG STEINER

FOR SAMLING, SLIPING
OG HEALING

Ring oss på tlf. 69 25 19 63
og vi sender prisliste.
Eller besøk oss i Storgt. 15 i Moss.

Vi har vanlige åpningstider,
men tar gjerne imot grupper på
kveldstid eller helger

STEINHAUGEN

Postadresse: Postboks 5097, 1503 Moss